

Книжка-переможець *Family Choice Awards 2017*
Бестселер № 1 за версією *The Sunday Times*

Обов'язково для читання всім матусям!

Виховання дитини — важка й відповідальна робота. Але Сара Тернер, популярна британська блогерка, переверне ваше уявлення про дитяче виховання. Розчарувавшись у непрактичних і далеких від життя порадах із жіночих посібників, Сара вирішила створити книжку, що розповіла б про материнство, як воно є насправді. Жодних нудних порад і повчань! Тільки живі історії з власного досвіду авторки, яка сама виховує двох непосидючих малюків. У книжці з гумором та відвертістю написано про безсонні ночі, відсутність вільного часу, дитячі витівки й бешкети, про те, як батьківство змінює життя подружжя, про міфи й стереотипи, які нав'язує довідкова література з дитячого виховання, про стреси й безвихідні ситуації, про те, що не існує супермам та ідеальних діточок, а також про те, без чого вам ніколи не обійтися у вихованні дитини, — про любов, суміші для харчування та силу-силенну маминого терпіння.

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4310-1

9 786171 243101

Неідеальна

МАТУСЯ

САРА ТЕРНЕР

Неідеальна
МАТУСЯ

Як народити
не озманіти

САРА
ТЕРНЕР

САРА
ТЕРНЕР

Неідеальна
МАТУСЯ

УДК 821.111
Т35

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Публікується з дозволу Hardman and Swainson
and The Van Lear Agency LLC

Перекладено за виданням:
Turner S. The Unmumsy Mum / Sarah Turner. —
London : Bantam Press, 2016. — 320 p.

Переклад з англійської *Анастасії Дудченко*

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Оксана Волковська*

ISBN 978-617-12-4310-1
ISBN 978-0-593-07644-6 (англ.)

© Sarah Turner, 2016
© Hemigo Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2018

*Присвячується
Деббі Шепард,
найкращій мамі з усіх
(1954—2002)*

Зміст

Знайомство з Тернерами.....	8
Про мамчину книжку: лист до моїх хлопчиків.....	10
Вступ. Немамська-один.....	16

Частина 1

ЩО МИ НАРОБИЛИ?

Тільки ми удвох.....	22
Я вже сяю?.....	28
Я тужуся!.....	35
Твою дивізію, коли він устиг зголодніти?!.....	45
Хороший, поганий, горбуватий: злеті й падіння у годуванні грудьми.....	52
От лайно, мені потрібні подруги з дітьми.....	60
Зовнішність мам буває оманлива.....	68
Моя слінгоносійна некомпетентність.....	74

Частина 2

ЖИТТЯ, АЛЕ НЕ ТАКЕ, ЯКИМ МИ ЙОГО ПАМ'ЯТАЄМО

Його день проти твого дня, або Чому ніхто не лишається у виграші?.....	80
Поговорімо про секс, крихітко.....	89
Слабке тазове дно й порожні груди.....	95
Вільні вечори: роки 1—3.....	103
Пекельна безодня ігрових кімнат.....	109
Оце розгардіяш, або В усьому винні іграшки.....	114
Що я присягалася не робити, коли стану мамою (але все одно роблю).....	121
Чому впадати в спогади про минуле — нормально.....	129

*Частина 3***ЯК УЗЯВСЯ ЗА ГУЖ — НЕ КАЖИ, ЩО НЕ ДУЖ**

Народити другого	136
Від одного до двох: які нюанси?	142
Дівчинка чи хлопчик? (Чого вам не дозволено бажати...)	150
Легкі шляхи для другої дитини.....	160

*Частина 4***РУТИНА**

Мамці-домогосподарки, мій низький вам уклін	170
Закон Мерфі для батьків	178
Тікайте, тікайте, хоч де б ви були	185
Карапузова безвихідь	191
Мамина лють	201
Рожеві барви в соціальних медіа.....	205

*Частина 5***ДАЙТЕ СОБІ ТРОХИ ПОПУСКУ**

Відкритий лист до мами в червоному пальті	224
Просто один із таких днів	228
Супермамо, йди в сраку	234
Мамина провина	241
Ви нічого нікому не мусите пояснювати.....	248
Це нормально, якщо вам бомбить пукан.....	255
Тисяча справ одночасно.....	261
Тобі, мамо.....	271

*Частина 6***НІ НА ЩО У СВІТІ НЕ ПРОМІНЯЛА Б ОЦЕ?**

Не встигнеш озирнутися... ..	278
Чи змінює батьківство вас самих?	285
«Уявлення не маєш, як тобі пощастило»	290
Американські гірки батьківства.....	298
Подяки.....	301

Знайомство з Тернерами

Мама Сара

також відома як мамця-немогамця

Письменниця/блогерка/то те, то се. Має диплом із відзнакою з філософії (ні, вона ніколи його не «використовувала»). П'є забагато чаю. Також нерівно дихає до виноградного соку для дорослих і джин-тоніку в бляшанках. Має нездорове захоплення до Бі-бі-сішної адаптації «Грозового перевалу» (Том Гарді в ролі Гіткліфа — доказ тому, що мрії справджуються.) Надмірно шариться на Фейсбуку.

Первісток Генрі

також відомий як Генрі-ведмежатко, Геннерс, бомба «Г»

Любить Дарта Вейдера, Скубі-Ду і свого Уявного Друга-Монстра (на ім'я Уявний Друг-Монстр). Має довічну гарантію отримувати листівки на День святого Валентина, тому що це день його народження. Полюбляє говорити про пукання й свої сіднички.

Батько Джеймс**також відомий як Габбс**

Держслужбовець-екстраординар. Марафонець-глядач програм про машини, марафонець-поїдач бісквітів, одного разу пробіг марафон (Лондон, 2011) і зненавидів кожну його секунду. Полюблює сидіти в парку. Ненавидить, коли в нього запитують «цікаві факти» про нього ж. На весіллях переставляє картки з іменами гостей, щоб його дружина сиділа поруч із геть незнайомими людьми. Заради родини зробить будь-що. Чудовий хлопець, хоч як крути.

Друге дитя Джуд**також відомий як Джуд
Усемогутній, Імбирний
бісквітик, Джуді-пупс**

Неїстівне він з'їсть. Їстівне кине на підлогу. Вітальною вважає за смугу перешкод. Відмовився від низки презентованих варіантів «особливого ведмедика» на користь мами свинки. Маленький Рон Візі в сім'ї блондинів.

Про мамчину книжку: ЛИСТ ДО МОЇХ ХЛОПЧИКІВ

Мої любі Генрі та Джуде, мої чудові хлопчики, мій Генрі-ведмежатко і Джуді-попс!

Якщо ви читаете це, то є й шанси, що ви дочитаете книжку до кінця. Мені не надто подобається, що ви заглибитесь у найпотаємніші мамчині думки через багато років після того, як вони були в її голові, але, мабуть, уникнути цього не вдасться, тож ось ми всі тут.

Спочатку про головне: сподіваюся, ви читаете це в підлітковому віці (а не раніше), бо помітите, що час від часу я вживаю слова, використання яких удома не схвалюю. Я завжди вважала, що мій текст стає в певному сенсі автентичним, якщо записую слова саме такими, якими вони з'являються в моїй голові. На жаль, інколи першим буває слово «мудодзвін». Або «мудак». Називати цими словами одне одного вдома, далєбі, неприпустимо — ви ніколи не станете аж такими дорослими, щоб я не могла посадити вас на стілець покарань.

У підлітковому віці я вела щоденник. *Ручкою, на папері*. Гадаю, це для вас звучить, наче щось із давньої історії, та й у ваших очах я теж — щось із дав-

ньої історії. Для вас двох я народилася в іншому тисячолітті. Я виросла в 1990-х, у мене були «Спайс Ґорлз», тамагочі, туш для волосся, я записувала радійні топ-40 на касети (нагадайте показати вам, що таке касети.) Я не розповідатиму, що було в тих щоденниках, адже після закінчення школи переважно занотовувала там, як фліртувала із вашим батьком у нічних клубах (можете не кривитись, я їх спалила).

Невдовзі після зустрічі з вашим татусем я зав'язала зі щоденниками й не вела їх, аж доки не стала мамою і не відчула натхнення знову почати записувати думки. Тільки цього разу замість писати в прискіпливо вибраних у «Ві-Ейч-Сміт» нотатниках (які ховала під подушку) гелевими ручками із запахом, я почала вести блог в Інтернеті й перше ніж усвідомила всі наслідки того, що я випустила ці думки у світ, вони вже вирвалися з-під мого контролю. У цьому сенсі Інтернет — дійсно страшна штука.

Отож, я хотіла б дещо прояснити. Тут і тепер. Не тому, що мушу це зробити, а позаяк хочу, аби ви зрозуміли, чому я так відверто написала про те, як мені живеться в ролі вашої матусі. Мені треба, щоб ви зрозуміли, що в той час відбувалося в моїй голові, бо ви двоє, мої маленькі телепні, завжди були в самому серці цих подій.

Бути мамою дуже складно.

Хай у якому віці ви це читатиме, я не сумніваюся, що й тоді буду вважати материнство складним, але ці ранні роки були геть інакші. В один із особливо тяж-

ких днів, коли я страшенно недоспала — один із вас горлав, я була знервована, а будинок скидався на бойовище — я хотіла прочитати про когось, хто теж мав тяжкий день. Когось, хто запевнив би мене, що я остаточно не з'їду з глузду. Когось, хто сказав би мені, що не треба в розпачі скубти на собі волосся, адже все буде гаразд (але що в мить, коли це все відбувається, поводитись як ненормальна — то *нормально*). Ось що мені треба було почути. Натомість я здебільшого натикалася на практичні поради з тренування навичок сну і настанови цінувати кожен момент із вами, наче скарб. І в кінці кожного речення ставили триклятий знак оклику. *Вашому малюкові виповнилося чотири місяці! У цьому місяці вас чекає стільки цікавого! Можливо, ви почнете замислюватися над тим, як відлучити його від грудей!* (Я не хотіла думати про те, як відлучити вас від грудей, я хотіла чашку гарячого чаю, трішки поспати і хоч інколи знову почуватися собою.)

Траплялися блоги, у яких материнство здавалося *дивовижним* і *глянцевим* — я сподівалася, що моє материнство саме таким і буде. Там усі були вдягнені в різдвяні светри, ніхто не засирав піжаму, і всі постійно всміхалися. Ці блоги мені не допомогли.

Я вмить вирішила нашкрябати щось самотужки — так народився блог. Я несамовито друкувала допис за дописом про життя вдома із Генрі, який щойно почав ходити, про вагітність маленьким Джудом, про дитсадкові групи, про подорожі, в які ми з вами їздили, і про все, що відбувалося між усіма цими подіями. Це

було не вельми гламурненько — інколи, мабуть, мене трішки заносило — але в той час ці всі неглянцеві подробиці були моїм життям. Гадаю, блог став моїм очасненим щоденником.

Я насправді не писала *для когось*, але люди почали його читати. Спочатку були буквально кілька осіб, потім кілька переросли в сотні, сотні — в тисячі, аж поки мою ахінею не прочитали мільйони людей і до мене не дійшло: той блог геть *не схожий на інші*.

Укупі з цим розумінням з'явилася сильна невпевненість у собі, тож я почала гадати, чи маю й далі оголювати свою материнську душу. Я дійсно хотіла ділитися своїми думками — справжніми думками. Але коли їх почали читати все більше людей, я відчула набридливу тривогу щодо того, який вигляд матимуть мої думки в чорно-білій гамі, навічно закарбовані на теренах Усесвітнього павутиння. Так чи інак, у всіх нас бувають думки, які ми воліли б забути назавжди. Іноді вони нас лякають, подекуди ми їх соромимося, часом нам через них незручно і ми палимо щоденники, що приховують їх. Незрідка це наші особисті думки, й останнє, чого нам кортить, — зробити їх безсмертними за допомогою триклятого Інтернету. Що ж я накоїла?

Утім, почавши розгрібати всі повідомлення, всі коментарі, всі твіти й усі електронні листи, я зрозуміла — чорт забирай! — блог дійсно щось *робив*.

«Дякую, — йшлося в повідомленні, — що я знову відчула себе нормальною».

«Що посмішили мене».

«Що підбадьорили в особливо скрутний тиждень».

«Що дали сили визнати: цей тиждень був геть відстійним, і ні, я не насолоджуюся кожною секундою».

Від деяких повідомлень від щойно спечених матусь (і, для справедливості, кількох татусів) я розревілася. Вони розповідали про свої життя, про боротьбу з післяпологовою депресією, про постійне відчуття провини, переживання, що нічого не виходить, і звикання до факту, що вони в цьому геть самотні. «Я думала/думав, що це тільки в мене так», — писали ті люди.

Мені кортіло зібрати їх усіх в одному місці й прокричати в мегафон: «Ви не самі такі!» — і це бажання підштовхнуло мене й далі виливати в блог свої чесні зізнання про буденне життя матері — зізнання, які зрештою відростили ноги (й книжкову обкладинку) і дали змогу написати мою першу в житті книжку.

Поза сумнівом, у майбутньому я згадаю той блог і цю книжку й подумаю: «Господи, жінко, ти взагалі не перестаєш стогнати». Не сумніваюся, що згадаю їх і зрозумію, що написала таке, чого воліла б ніколи не писати, таке, що було неймовірно реальним, але що при нагоді я воліла б просто спалити.

Можливо, я назвала вас образливими словами, наприклад, гівнюками (вибачте!) раз чи двічі (я щиро перепрошую, та певна, що ви зрозумієте мене, коли у вас будуть власні гівнюки); можливо, я з тугою згадувала часи, коли працювала повний день; можливо, я замислювалася, чому довкола мене не самі лише веселки й кексикки, чому мені нудно гуляти з візочком

у парку та водити вас до дитсадочка, і чому ж у мене не виходить радіти кожній довбаній секунді.

Проте хочу, щоб ви знали: було безліч моментів, яким я *дійсно* раділа. Моменти, яким ми всі раділи як родина. Всі наші обійми, усі спільно прочитані історії, всі люди, які нам зустрілись, усі місця, де ми побували, і той факт, що ви двоє і ваш тато смішили мене кожнісінького дня. Я справді хотіла б запропонувати вам добре відредаговану версію ваших ранніх років — версію, з якої ви б ніколи не дізналися, що ваша мама досить багато лихословила й інколи плакала. Я хотіла бути мамунею в різдвяному светрику, чесне слово, хотіла. Вибачте, якщо засмутила вас.

Так, я дійсно не завжди відчувала, що бути мамою — це моє, але повсякчас знала, що ніхто не полюбить вас дужче за мене. Ви прекрасні, з вами можна кишки рвати зо сміху, ви геть шалені, і я дуже пишаюся тим, що я — частина такої прекрасної родини. Пишаюся бути вашою мамою. Хай чого я досягла в житті, ви двоє — мої шедеври, і під моїм іменем ніколи не з'явиться нічого важливішого.

Тож за нас, мої любі!

Я люблю вас — як до Місяця й назад.

Мама

Вступ.

Немамська-один

Коли раніше я думала, який вигляд матиме моє життя з дітьми, гадаю, я уявляла своє тодішнє безнащадне життя з двома домальованими у фотошопі маленькими людьми: чарівні малюки з кучерями, щічками й перемазаними джемом губками. Не те щоб я була на диво невігласкою — я знала, що моє життя зазнає коректив (менше сну, більше підгузків, рідше пити коктейлі з «Сгермейстером», дужче пильнувати дітей). Але, якщо не брати до уваги декретну відпустку, неминучий контакт зі шмарклями/хворобами/гівном іншої людини і, вочевидь, обов'язкову вимогу купити спеціальний маленький візочок із пластиковим телефоном, за допомогою якого дитина вчитиметься ходити, я просто не могла спрогнозувати, що моє життя зміниться аж такою мірою.

У моїх прогнозах не було урагану.

Але в Майкла Фіша 1987 року його теж не було, і згадайте, що сталося¹.

¹ Майкл Фіш виголосив в ефірі ТБ, що на канал зателефонувала жінка і сказала, ніби чула щось про те, що насувається ураган; чоловік запевнив глядачів, що урагану не буде. Великий шторм 1987 року зачепив п'ять країн і вбив як мінімум 22 людини. (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інаше.)

Що й казати — коли взимку 2012 року на нас налетів ураган «Дитина», я не була готова. У фізичному й матеріальному сенсі цього слова я підготувалася досить добре. У ментальному та емоційному — ні. Маю все потрібне, але дупля не відстрілюю, що з тим усім робити. У цьому була вся я.

Мене кілька разів запитували, що було найскладніше з першим ураганом-дитиною (ба більше — що є найскладніше з дітьми зараз, коли я стала гордою власницею двох маленьких людей, в одного з яких волосся кучеряве, а в другого — ні).

Я можу описати, як довго тягнеться ваш недосип, як дитя влаштовує істерику в універмазі, як нудно й не хочеться дивитися «Втечу на околиці»¹ та годувати ненаситну дитину, коли все, чого насправді кортить, — це сходити в душ.

Так, ці практичні випробування самі по собі були перевіркою, але на додачу до всього найбільшим випробуванням, без жодних сумнівів, була постійна непевненість у собі.

*Чому я не люблю його кожну секунду свого існування?
Як так виходить, що інші матері люблять своїх дітей
кожну секунду свого існування?*

*Чи можливо, що я з якоїсь причини все не так зрозуміла,
що бути мамою — просто не мое?*

Це зовсім не схоже на те, що я собі уявляла.

¹ «Втеча на околиці» (*Escape to the Country*) — британська телевізійна програма, у якій ведучі допомагають містянам вибрати собі будинок за межами міста.

Коли під час виснажливого годування о третій ранку я надрукувала в Гугл запит: «Хочу повернути старе життя», то враз видалила на телефоні всю історію пошуку. Мені було за себе соромно, адже переважно я не хотіла повернути старе життя. Я неймовірно любила свій безволосий згусток дитячої безпосередності та була надзвичайно вдячна, що він став частиною моєї родини. Але бували моменти (наприклад, коли я вже вчетверте за ніч підіймалася, а дитина наблювала в ліжечко-кошик), коли я час від часу думала: що ж ми наробили? Моменти, коли я не могла стриматися й кричала: «Я більше так не хочу. *Це повне лайно!*» — до чоловіка, чий вираз обличчя говорив мені, що й він не зовсім так уявляв собі пригоду з дитиною.

За кілька років, попри те, що миті магії й далі інколи переривалися моментами, які є тим ще лайном, сталося дещо неймовірне. Спалахи невпевненості в собі подекуди траплялись, але я більше не вважала, що так почуваюся тільки я. Чому? Тому що таку нереальних масштабів реакцію на мої онлайн-нотатки про злети й падіння материнства не можна було ігнорувати.

Те, що почалося з невеличкої жменьки коментарів, переросло в сотні; сотні переросли в тисячі; і тепер моя скринька щодня повнилася повідомленнями від батьків, чії історії аж надто не відрізнялися від моєї. Батьки, які картають себе за те, що не люблять своїх дітей кожну секундочку їхнього життя — іноді вони переконують себе, що могли б це робити, якби не було так достобіса тяжко. Колись я почула, що

батьківство називають «найтяжчою роботою у світі», і взяла ті слова на глум, але це було до появи власних дітей, до того, як я скоротила термін декретної відпустки й вийшла на роботу на неповний тиждень, бо, якщо чесно, вже не витримувала сидіти вдома з дитиною цілісінькими днями.

Назву мого блогу часто витлумачують неправильно. Я ніколи не вважала, що бути «мамською» — це погано. Слово «мамська» звучить як опис людини, для якої природно, радісно й легко бути матір'ю; я сама хотіла такою стати. Тож блог свій я назвала «Немамська мама», адже саме так я тоді почувалася: ніби я — якась самозванка, наче мені немає місця в клубі. Коли я вилила свої думки в текст й інші батьки почали коментувати: «У мене так само», — це було дійсно щось надзвичайне й надихнуло мене рухатися далі (і писати, і бути мамою — відтоді в мене народилася ще одна дитина).

Ця книжка — для всіх батьків, які писали мені повідомлення, і для багатьох інших. Вона для батьків по всіх усюдах. Мами, тати¹, мачухи, вітчими, названі батьки, бабусі, дідусі та всі, хто відповідає за те, щоб маленька людина зіп'ялася на ноги.

Відчуваю доконечну потребу зазначити: навіть із найбільшою натяжкою це не можна назвати інструкцією з батьківства. Якщо ви сподівалися знайти тут підказки, як змусити дитину заснути на час, коли по

¹ Я радо пропоную книжку й татам теж, але мушу, либонь, попередити, що говоритиму і про забиті молочні протоки, і про жіночі статеві органи. (Прим. авт.)

телевізору йде «Суддя Ріндер», чи практичні поради з відлучення від грудей, вам, либонь, варто обміняти мою книжку на одну з тих, у яких заголовки на кшталт «Як виростити дитину, яка не буде повним бовдуром».

Ця книжка не розповість вам, як бути батьками, що купувати, як почуватися. Але я таки маю надію, що вона стане вам у пригоді. Понад усе сподіваюся, що вона переконає вас: хай що ви відчуваєте, можете закласти останній долар на те, що хтось уже бував на вашому місці й відчував те саме.

Тож ось вони. Мої нотатки без цензури про те, як за три роки я перейшла від нульової кількості дітей до двох. Емоційні підйоми й падіння штибу: «Я щойно дістала з ванни какульку рукою». Непримиренно чесні записи, на які й сама хотіла б натрапити, коли о третій ранку відчайдушно гортала дитячі форуми. Я зараз достобіса сильно стараюся не вживати слово «шлях», тому що ненавиджу, коли люди постійно теревенять про свій довбаний шлях. Але якщо говорити це слово не в тому в сенсі, в якому воно постійно звучить на «Ікс-факторі», то, гадаю, що це і є мій шлях.

Тож уперед!

«Коли згадую, як до появи дітей уявляла себе домогосподаркою (одягнута в стилі 1950-х, у фартушку, дітки з рожевими щічками граються поруч, а я цивілізовано п'ю каву з подругою, і вона куштує кексики, які я щойно напекла), то просто сміюся й витираю з легінсів шмарклі.

Лара, м. Чорлі

ЧАСТИНА 1

ЩО МИ НАРОБИЛИ?

«Нічні годування — це щось особливе.
Під словом “особливе” я маю на увазі,
що це є ще тим лайном»

Тільки ми удвох

Дозвольте описати картину до появи дітей. 2009 рік.

Я перенесу вас у 2009-й, тому що мені здається: саме за ним можна найчесніше описати, якими ми були до появи дитини. У той рік ми купили будинок і обоє перебували на дорослих, серйозних роботах. Джеймс працював на одній із посад у держструктурах, яких перепробував чимало, а мене щойно підвищили до менеджера в роботі з клієнтами у лізинговій компанії — за великим рахунком це означало, що більшість часу я маю їздити девонськими фермами на машині, яку оплачувала контора; я це просто *обожнювала*.

Ми багато працювали й *нібито* вміли добряче відпочивати. Час від часу завалювалися додому о другій ночі з шиш-кебабами в зубах і запахом горілки з рота, але з огляду на новий досвід можу сказати: веселитися треба було дужче. (Я дещо сумую, що так і не зїздила на рейв на Ібіцу; не те щоб мені було конче треба впасти в трансний стан на пінній вечірці в клубі «Амнезія», але ж я *могла це зробити*, якби захотіла.) Я не цінувала тієї свободи, що в нас була.

Після напруженого робочого тижня ми здебільшого присвячували вихідні доставці з «Хатини піци», пляшкам вина і пива, дивним прогулянкам пляжем або

екскурсіям у будинки, що перебували під охороною законодавства (переважно через чай з булочками, збитими вершками і джемом, який там завжди подають о п'ятій), і неймовірній кількості годин байдикування на дивані, чаювання й поїдання «Джемі-доджерів»¹ під бурмотіння спортивних новин. Ми мали «рутинні справи» — чистити машину (робили це в тиші або під звуки радіо), ходити по продукти (купували те, що нам подобалось, тоді, коли це нам подобалося), і «прибирати», що забирало хвилин 30: розсортувати купки робочого одягу і впорядкувати вільний від завалів простір.

Життя було прекрасне, а ми були щасливі. У нас усе було *спокійно*.

Наступного року ми побралися й узялися пробувати воду в небезпечній річці, яку мені подобається називати Пошук Правильного Кроку. Певна, що це всі оті розмови про додаткові спальні й гаражі, а разом із ними й усі ті дружні сусіди підштовхнули нас уперше завести Розмову. На тій стадії ми мали єдину тему для Розмови, адже етап із домашньою тваринкою вже пройшли, врятувавши кота Флойда, до якого ми ставилися практично як до дитини.

Наступний рівень дорослого життя уже чекав на нас.

Не може достеменно визначити чи пригадати точну розмову, в якій прозвучало: «То що, може, народимо дитину?» — але пам'ятаю: ми зійшлися на тому, що я перестану приймати пігулки і ми «подивимося, що

¹ Британське бісквітне печиво.

буде». Немає нічого буденного в тому, аби «подивитися, що буде». Відтоді як перестаєте старатися *не* завагітніти, ви починається досить сильно старатися це зробити.

Не знаю, чому ми так поспішали. Річ точно була не в біологічному годиннику, я мала тоді лише 23 роки. У нас була купа часу породити нащадків, але щось підсвідоме говорило: зараз — слухна пора. Може, ми й були одружені всього-на-всього кілька місяців, але у стосунках на тому етапі вже були добрих сім років. Мені виповнилося лише *шістнадцять*, коли ми зустрілися (в нічному клубі в промисловій зоні; романтично, як у казках, знаю).

Я ні з того ні з сього почала дуже бурхливо реагувати на малюків у легких візочках і на животи вагітних жінок у автобусах. Я досі обожнювала свою роботу, вино і п'ятничні вечори, коли мені ніхто не заважав, але понад усе на світі мені кортіло стати матусею.

Я гадала, що це станеться відразу.

Відразу цього не сталося.

Якщо чесно, то через десять місяців бешкету в душі: «Здається, в мене овуляція. Постав, будь ласка, «Топ Гір» на паузу і зійди нагору», наш марафон і тримання ніг у повітрі (це я робила, не Джеймс; він жодного разу не стояв у позі «берізка» по 10 хвилин після сексу, намагаючись подолати гравітацію) ми дещо занепали духом.

Потім у нас раптово з'явилися інші справи: ми нарешті продали будинок і внесли перший платіж за новий, у якому була ота додаткова спальня й гараж. Ура! Час був метушливий — ми мали лише один-два

тижні на те, щоб спакувати речі, все перевезти і зібратися в тижневу відпустку на острові Кос, яку я забронювала ще до того, як дізналася, що цього місяця ми переїжджатимемо. Тож у стані переважно розпакованого, але не зовсім організованого хатнього безладу ми почали збирати речі в дорогу до аеропорту Кардіфф. Я відкрила кран у ванні (треба було братися до суттєво важливої справи — епіляції перед відпусткою), і поки бігала спальнею, чекаючи, коли ж ванна наповниться, у мене просто з'явилося це *відчуття*, що ось-ось почнеться місячне: ноги затремтіли, трохи занудило. Мабуть, вам не надто цікаво знати, як влаштовано мій менструальний цикл (ви й так до кінця книжки дізнаєтеся про мене забагато), але місячні в мене ніколи не були регулярними, і нам із чоловіком казали, що через це може бути складно зачати дитину; тож-бо це було дуже навіть логічно перед виїздом на тиждень у купальнику покласти до валізи тампони.

Не знаю, чи це відчуття дещо відрізнялися від звичайних передменструальних веселощів, чи то я просто хотіла мати дозвіл випити у відпустці грецького узо об'ємом стільки ж, скільки сама важу, але щось мене підштовхнула дістати з шухляди тест на вагітність і попісяти на нього. Я прокричала Джеймсу: «Здається, у мене починаються місячні, але я про всяк випадок зробила тест, щоб ні про що не турбуватись і пити вино».

Джеймс піднявся нагору. На той момент я вже була повністю гола (кажу ж, я збиралась у ванну), стояла, не відводячи очей від палички удачі.

— Ну й що там? — запитав він.

— Дві смужки. Він позитивний. Тест каже, що я вагітна. Срака.

— Срака, — луною відгукнувся чоловік. — Ти певна? Зроби ще один!

— Не можу! Мені не хочеться пісяти.

Потім я сиділа у ванні й намагалася перетравити новину, що ми, може, станемо батьками, а Джеймс тим часом пішов принести мені води, щоб я змогла вичавити із себе ще рідини. Я зробила два повторні тести.

Один міг помилитися.

Два тести: все одно не точно.

Три: що ж, три тести незаперечно свідчили, що *в мені була дитина*.

Свята матінко бадьористого Бога, там була дитина!

І ми ось-ось мали помчати його чи її на Кос, у відпустку в найбільш гівняному за всі наші роки разом готелі з гівняним «пляжем» і гівняною їжею. Додайте ще до цього гівняне відчуття, що ми не просто відмовилися від вілли в Тоскані — ми тепер ще й *не* насолоджувалися нашою останньою відпусткою як бездітної пари.

Плюсом, що переважував усі мінуси тієї поїздки, яка виявилася тим ще лайном (Я вже казала, яке вона була лайно? Відчуваю потребу повторювати це знову і знову, бо ж це Джеймс відмовився їхати в Тоскану: бачте, задорого), була таємниця про нашу дитину. Ми ось-ось мали стати батьками, тож сяяли усмішками від вуха до вуха.

Згідно з додатком для вагітних «Бемі-сентер», який ми завантажили дорогою до аеропорту, я була вже на восьмому тижні. На брак місячних ми уваги не звернули, бо саме по собі це чимось незвичайним не було. Інших симптомів я не мала, тому впродовж перших сімох тижнів існування нашого плоду спокійненько пила «Піно Ґріжіо» і не приймала фолієву кислоту — я планувала виправити це, щойно повернуся в Англію й пограбую крамницю «Бутс» на предмет товарів для майбутніх мам.

Отож, ми собі сиділи в сонячному гетто-готелі, обговорювали дитячі імена, ясла й казали собі, що не слід шаленіти, поки все не підтвердиться остаточно — а тим часом наша маленька картоплина вже почала геть зводити нас із розуму. Коли я вперше дізналася, що вагітна, — це було досить класно. Страшно й нервово, але переважно класно.

У моїй пам'яті назавжди лишиться картинка наших засмаглих і щасливих облич у авто дорогою з аеропорту Кардіфф; ми жадібно їли сендвічі з «Маркс-енд-Спенсер» і жували гумки «Персі Піґс» (і «Палс»), які купили на заправці. Про нашу маленьку таємну картоплинку ми мовчали. Розуміли, що ось-ось наше життя доволі сильно зміниться.

Звісно ж, коли ми радісно ремиґали «Персі» й «Палс», то ще геть нічого насправді не тямили.

Я вже сяю?

Як вам уже відомо, я пишу це зараз як горда (хоча й трохи виснажена) власниця двох дітей. Отже, 18 місяців свого життя я пропрацювала інкубатором для маленьких людей. (Маю на увазі, за обидві вагітності; мені б зовсім не кортіло бути вагітною 640 днів, як африканська слониха, адже якби це було так — чесне слово, я не впоралась би. Можете уявити собі, який тиск на таз буде після 640 днів і як зменшаться запаси глютаміну в організмі?) І все одно 18 місяців — це приблизно 5 % мого життя (на момент, коли я пишу це), що їх я прожила «з дитиною всередині», і коли люди питають, як воно — почуватися вагітною, я зазвичай даю ту саму нескладну відповідь: «Це було те ще лайно».

Я дійсно намагалася тішитися з вагітності. Переважно, гадаю, відчувала, що мушу цінувати цей період, наче скарб, адже що вагітність — це благословення, що є багато подружжів, які не можуть зачати або втратили дитину. Я завжди розуміла: те, що я двічі завагітніла і повний термін виносила двох здорових дітей, робить нас родиною, якій надзвичайно пощастило.

У вагітності були моменти, якими я дійсно насолоджувалась. Усі бучні радощі щодо поповнення в сім'ї,

магія перших поштовхів, коли я вперше почула стукіт його серця на прийомі в акушерки. Обговорення імен (це стало не так весело, коли ми припустилися помилки та поділились ідеями з друзями й родиною, і вони на диво прямолінійно висловилися щодо фінального списку варіантів); як ми з Джеймсом ходили на передпологові курси (де намагалися, але не змогли поводитись як дорослі під час демонстрації того, як лялька рухається родовим каналом); як ми купували дитячий одяг; як фарбували дитячу кімнату й вішали в рамочку мою улюблену цитату з книжки «Твітси» (*The Twits*), щоб на стіні було трохи мудрості Роальда Даля.

Я чудувалася здатності мого тіла двічі виростити маленьку людину.

Проте не могла цінувати *кожну* секунду, неначе скарб.

Я швидко втомилася від того, що після кожної вечері треба було пхати голову в унітаз і блювати. Мені стояло поперек горла те, що практично щоразу, як я піднімаюся сходами або кручуся в ліжку, то майже мочу штани, бо мій сечовий міхур став завбільшки із зернятко. Останні шість тижнів вагітності номер два я спала (точніше, не спала) на дивані й не могла вмотитися, тож передивлялася повтори «Секретних матеріалів». І більше навіть за нетримання і трохи болючі відрижки мені стояли кісткою в горлі старі добрі міфи й забобони.

«Якщо тебе так нудить, то це точно буде дівчинка!» — Ага, точно вона.

«Перша дитина ніколи не народжується вчасно!» — Генрі народився вчасно.

«Якщо перший народився вчасно, другий буде рано!» — Джуд народився на сім днів пізніше.

«Уже з розміру живота видно, що дитина буде велика!» — Генрі важив три кілограми.

Понад усе я була дещо зла і втратила силу-силенну ілюзій щодо легенди вагітності — Сяйва.

Я не сяяла.

Однаке я сяятиму, так? Бо ж я спочатку купилася на легенду й не могла дочекатися свого прийдешнього сяйва. Мені просто треба було пережити стадію коли-вже-товста-але-ще-не-з-пузом, перетерпіти всю нудоту й незручності першого триместру («лайностру»), і я опинюся просто на шляху до обіцяної країни блискучого волосся, сяйливої шкіри й акуратного та охайного живота, який буду гордовито демонструвати під привабливими сукнями для вагітних. Це перетворилося на жарт, який прожив дуже довго: «Я вже сяю?»

Я, трясця його матері, так і не засяяла.

Натомість мене нудило, я впрівала й постійно була стомлена. У мене була сіра і трохи прищавана шкіра — не так рум'янець кольору англійської троянди, як сяйво підлітка в похміллі. Живіт, на який мені так кортіло вдягати завітчані сукні з «Топшопу», скидався радше на те, ніби мені на талію начепили шину, і вона повільно збільшується й залазить у неочікувані ділянки, наприклад, на руки. І підборіддя. Я неабияк полюбляла своє пузате тіло — у кожній вагітності я ста-

вала завбільшки із три тумби, і було досить приємно думати: та хай йому грець, хіба ще один шматок морквяного пирога щось змінить?

Я не сяяла. Хоча маю зазначити, що зустрічала декотрих майбутніх мам у завітчаних сукнях, які дійсно сяяли, тож не можу твердити, що саява не буває. Його просто не трапилося в тих п'яти відсотках мого життя, коли я була вагітна. (Але мені аж ніяк не гірко.)

Утім, дві речі з тих, що я чула про вагітність — дві примхи, якщо хочете (з тих, що я зазвичай відкидала, бо це «стара нісенітниця»), — дійсно можу підтвердити, бо пережила їх на собі.

Перша — це гніздування.

Гадаю, сам термін «гніздування» не дуже правильний, бо навіює картинки прибирання мотлоху, прикрашання житла й умову робити так, щоб усе так і залишалося. Процес гніздування, який поглинув із головою мене, менше стосувався прибирання і більше — знезаражування. Я прагнула звільнити будинок від усього пилу, бруду і запахів, лишивши тільки солодкі аромати «Сіф-крему» (оригінального) і засобу для миття скла.

Я не могла натішитися чистильними засобами. Вони мали неймовірно приємний запах. Реклама «Сіліт-бенга», де Баррі Скотт відчищає бруд у душовій і виголошує: «Бам! І бруду наче й не було!» — у певний момент майже почала мене заводити.

У розпал своєї одержимості прибиранням (яка з Джудом була набагато сильнішою) я розбризкувала

засіб і натирала стільниці на кухні принаймні тричі на день — і з усіх моїх прибиральницьких справ це було найнормальніше заняття. Стерильно вимити плінтуси, продезінфікувати стінні шафки, відсунути холодильник і вимити все за ним, помити двері, очистити стіни — один раз я помила спеціальною шваброю стіни з боку вулиці й вуличні вікна на першому поверсі, а потім дала свекру інструкції зробити те саме з вікнами на другому поверсі. Він у цей час стояв на вершечку приставної драбини і прочищав ринви. Яюсь я двічі за тиждень попросила Джеймса відсунути підставку з телевізором, тому що не спромоглася вимити всю пилку за раз і не могла заспокоїтись, аж поки не позбулася *всього триклятого пилу*.

Ніхто зі мною не сперечався, бо я була на дев'ятому місяці, а вони бачили мій оскаженілий погляд і боялися, що я полізу на драбину або спробую пересунути 42-дюймовий телевізор самотужки. І правильно робили, що боялись. Інколи це бувало смішно, але життя зі мною перетворилося на жахіття. Яюсь у п'ятницю ввечері я поставила фільм на паузу, щоб зняти пірнички й негайно віднести їх у прання. Бо ж не можна приводити в домівку нове життя, якщо у тебе пірнички не випрані. Іншим разом Джеймс поставив у мій щойно продезінфікований холодильник рештки лазаньї, з якої зовсім трішечки витекло назовні. Цю трагедію ми пізніше назвали «дамба "Лазанья"», бо я проплакала півгодини, і тільки потім відмила полицку. Бідолашний Джеймс.

Ясна річ, що *зараз* я розумію: плакати над рештками лазанї було явно нелогічно, і я поводитася просто сміховинно. А тоді це здавалося нормальним. Якщо чесно, то це було одне з найбільш природних і приємних відчуттів серед усіх, що траплялися в моєму житті: мені *треба було* очистити гніздо.

Минуло кілька тижнів після пологів, перш ніж я змогла пройти по рядах засобів для чищення у супермаркеті й не понюхати, який у них свіжий цитрусовий аромат. (Баррі мене більше не заводить у сексуальному плані, тож із цим покінчено.)

Друга, пов'язана з вагітністю примха, з якою я зіткнулася, — це мої надсильні бажання. У першій вагітності з цим було легше: «Мак-чикен сендвіч меню» можна не брати до уваги, я його жадаю уже протягом 29 років. Але в останні тижні другої вагітності у мене з'явився досить жорсткий потяг до льоду. Не до напоїв із льодом, не до фруктового льоду — до *кубиків льоду*. Я тягла їх із морозилки просто в рота й хрумтіла ними, ніби це «М&М»-си з горішками. Щойно знищивши один лоток, я морозила новий, тому лід у мене ніколи не переводився. Бо якби він закінчився — це була б катастрофа для мого емоційного добробуту. Вочевидь, гризти лід — симптом дефіциту заліза, часта історія серед вагітних. Та хай там що примушувало мене згризати по 50 кубиків льоду на день, це було достобіса дивно. У мене зуби болять від самої згадки.

Тож я мала дуже навіть цікаву історію з вагітностями.

(І це благословення.)

(І тільки трішечки те ще лайно.)

«Коли я була вагітна, то вперше пішла до дитячого магазину. Увійшовши, ось яку розмову я почула від родини, що вже виходила.

— Я хочу міньйона!

— Я не куплю тобі міньйона.

— Але я хочу міньйона! Уаааааааааа!

— Ти навіть не знав нічого про клятих міньйонів до того, як сюди прийшов!

Я цього ніколи не забуду».

Марі, м. Ексетер

Я тужуся!

Явище народження дітей зачаровує мене. Я дістала невелику травму 16 років тому, побачивши, як народжує Сара-Лу у «Вулиці коронації», але зовсім нещодавно стала фанаткою програми «Новонароджений щохвилини»¹ і не могла дочекатися, коли в мене буде власна історія про народження дитини. Крім того, я вже хотіла попрощатися із чищенням поверхонь, блюванням і поїданням льоду.

Пологи — це пристойний обряд посвяти в матері, чи не так? Хоч яким шляхом вибралася назовні дитина (через «люк» чи по «гірці»), після цього ти отримуєш перепустку в Клуб. Я не могла дочекатися, коли вже матиму бейдж «Я народила», та планувала гордовито носити його в батьківські групи, де обмінюватимуся значущими кивками з іншими мамами, які теж виносили у своєму тілі крихітних (а час від часу й не дуже) людей і народили їх на світ.

Тепер у мене є дві історії, і коли люди питають: «Як воно — народжувати?» й «Чи це справді так жахливо?» — я даю чесну оцінку, а вона така: все залежить від того, про які саме пологи ви питаєте, тому

¹ *One Born Every Minute* — британська програма про те, що відбувається в пологовій залі.

що, чесно слово, двох моїх дітей народила не та сама жінка.

Якби я писала цей розділ одразу після народження Генрі, в ньому все було б досить-таки позитивно. Якби я писала його негайно після народження Джуда, то був би дуже короткий розділ (імовірно, на два слова: «Грьобане пекло!»). Це ставить переді мною цікаву дилему. Яку саме версію розповісти вам у цьому розділі? Як мені передати свої відчуття, якщо я сама в них досі не розібралася?

Тож я вирішила просто переповісти історії двох пологів так, як я їх сама пам'ятаю, і чесно озвучити кілька думок, що відтоді облягали мою голову. Поїхали!

НАРОДЖЕННЯ ГЕНРІ

Після фальстарту в прогнозовану дату (13 лютого), у мене почалися перейми точно на День святого Валентина. Все заходжувалося досить спокійно: Джеймс відстежував частоту переймів за допомогою спеціального додатку з таймером переймів на айфоні, я качалася на надувному м'ячі, по телевізору йшла «Лорейн». (Я до бісиків люблю Лорейн, вона пройшла зі мною багато важливих моментів життя, тож здавалося правильним, що саме її обличчя світиться на екрані, коли я вперше в житті народжую.) Ми вели нескінченні розмови про те, чи все потрібне спакували у валізу до пологового (говорили я і Джеймс, не я і Лорейн). Я розпаковувала й запаковувала валізу мінімум десятку разів, бо

у якійсь статті з Інтернету сказано, що мені потрібні дві подушечки, а цього бути не може, правда ж? Потім відійшов «корок», і хоча це звучить так, ніби відкоркувалося вино і стало весело (і від чого мені закортіло широко розвести пальці й помахати ними в стилі джаз-танцівниць), насправді це була та ще гидота. Про всяк випадок, щоб точно знати, що шоу починається, я *показала* корок Джеймсу, якого — і я його розумію — мало не знудило. Протягом тієї-таки години (думаю, коли це сталося, в ефірі вже був «Джеремі Кайл»), у мене відійшли води. Все ніби відбувалося за планом.

Правда, довго за планом воно не йшло — я почала дуже сильно блювати. Натренований Джеймс прибирав згадане блювотиння з нового дивана, а я у відповідь кидала на нього вбивчі погляди, бо він переймався тканиною на дивані, а з мене ось-ось мало вилізти трикілограмове дитя. До всіх радощів, із кольору вод я могла сказати, що щось не так.

— Гадаю, дитя насрало мені у води — на підготовці щось про це говорили!

Отож, я зовсім не здивувалася, коли після того як я качиною ходою прийшла до своєї акушерки в пологове відділення (те, яке ми так прискіпливо вибирали, щоб я почувалася не як у клініці, а як удома, хіба що не була вдома), нас одразу ж відправили до пологової зали.

Внутрішньоутробний дитячий гівнопротест — це ще було не все; зашкалював кров'яний тиск, і коли прийшли перші результати огляду в пологовому «Роял Девон енд Ексетер», усе з'ясувалось: у мене передеклампсія.

Літературно-художнє видання

ТЕРНЕР Сара
НеІдеальна матуся.
Як народити дітей і не очманіти

Керівник проекту *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *Н. О. Міщенко*
Редактор *Н. В. Бордукова*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *Н. О. Міщенко*

Підписано до друку 16.11.2017. Формат 60x84/16.
Друк офсетний. Гарнітура «Bookman Old Style». Ум. друк. арк. 24,51.
Наклад 3000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: corp@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р. www.unisoft.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

UNISOFT

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua

- у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

***Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів***

e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@ksd.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28

e-mail: odessa@ksd.ua

Тернер С.

Т35 Неідеальна матуся. Як народити дітей і не очманіти / Сара Тернер ; пер. з англ. А. Дудченко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 304 с.

ISBN 978-617-12-4310-1

ISBN 978-0-593-07644-6 (англ.)

УДК 821.111